

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Egy évre: Negyedévre 12
Három évre 30
Nyolc évre 60

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszsám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Új esztendő.

— 1903. jan. 1.

Debrecen városának lakossága az ur Isten áldását boldogan érezze az új esztendőben.

Valahány sziv dobog e nemes város területén, a köz javáért hevülve dobogjon; mert egyesek külön-külön csak akkor érhetik meg az elégedettség tiszta örömeit, ha áldozni, cselekedni az emberi nem, a magyar haza, a nemzet, a város javáért egytől egyig készek.

Áldja meg tehát az Isten ebben az új évben Debrecen őt városát olyan lelkes hű fiakkal, akik a békesség barátai, a nemzeti munkatízes katonái, a fajszeretet apostolai, a művelődés fáklyavivői s akiknek jóra való törekvéseiből az egyetemesség jólét erőforrása, míg élnek, el nem apad.

Hitvalló magyarokra, a nemzeti

érzés, a nemzeti nyelv, a nemzeti öntudat, a nemzeti rajongás hőseire van szüksége ezer ellenséges áramlat ostromával küzdő szeretett hazánknak. Legyen a szeplőtlen ragyogású dicsőség a diadalmas Debrecené, hogy innen tündököljön az országra a példa, itt szökkenjen merész sudárba a jó mag, innen szítsák szilaj hatalommal izzó kohót a honszerelemnek.

Szegénynek ne fájjon az inség, bővelkedő ne üljön a közömbös nyugalom sáncai közt: mindazokat, akik ez ősi talaj levegőjét szivják, egy lobogó alatt együtt ihlesse diósó cél.

Rang, vagyon, osztálykülömbőség senkit a mástól el ne szakítson; a leggyarlóbb elméket is világítsa be a nemzeti tettvágy napfénye halálig.

Egyesüljön a munkában, a művelődésben, az áldozatra való önzetlen hajlandóságban a város aprajagyja.

A régi elemek fogjanak kezét, ölekezzenek össze a Debrecenbe évek óta dusan özönlő új lakosokkal s polgári erények virága fakadjon e frigyből.

Im ezeket álmodom én az új év hajnalán és kívánom, hogy imába sóhajtott álmaimat megfogamzott valóságul riadozva köszöntse a város.

Egy ujság zászlajával egyetlen fegyveremet, a tollat, tartva kezemben, nézek a jövődeknek eléje.

Oly szép legyen ez a jövő, hogy sikereit, áldásait isteni kegynek bősége tetézze!

Igazság és erő.

A Szabadság számára írta: Dr. Ujlaki Géza.

Az igazság és erő nem ellentétes fogalmak. Bár az életben gyakori az erő és erőszak nyers győzelme a mostoha sorsu igazságon.

All viszont az, hogy az igazság biztosításához az erő szükséges, annak megsértését az erő képes megtorolni, sőt az igazság maga is varázshatalommal hódító erő, az igazság gyönyörű rendszere a világrend és erkölcsrend erőinek.

All az is, hogy igazságos csak az lehet, aki erős, s főleg jellem erős. Az erőnek hatalma van a kisebb erők felett, de legigazságtalanság az igazság. Az erő tud igazságot tenni, mert nem fél, nem elfogult. Erőt feltételez az igazság, mely kívánja a rossz elbuktatását, a jó

alkotását és a nemes küzdelmét a nemtelen ellen.

A két eszmény tehát egymást kiegészítő ellentétes, együtt felséges, magasított harmóniát adnak. Az Istenséget úgy lehet képzelni, mint az igazság és erő harmóniájának mindeneket betetőző hatalmát. Azon ember pedig, kiben az igazság és erő harmóniál, legnemesebb példánya az emberiségnek. Méltán választhatja bárki jelszavául: Igazság és Erő!

Az igazság és erő békés relációja nem ellenséges az egyén megélhetésére. Az igazság nemcsak a mások iránt jutalmazó és megtorló igazság, de megkívánja önmagunk munkájának, érdemének elismerését és jutalmát is. Ha az élet oly igazságos az ember iránt, hogy iparkodása méltó gyümölcsét mindig meg-

kapja, meg lehet elégedve és nem panaszkodhatik. Csak a megérdemelt jutalom ne maradjon el. Azt mondhatni: az élet igazságos. Ki életének kis és nagyobb mozzanataiban egyaránt igazságos maga és mások iránt, azt az élet cserben nem hagyja.

Hogy az ember önmaga iránt szigorubb legyen, mint mások iránt, onnan folyik, hogy az egyén csak önmagát ismerheti kívül és belül, csak önmagának ura és meggondolandó, hogy az emberek gonoszsága nem egyéb, mint gyarlóság, melyet a nemes tett hatalma jobban irt, mint a hóhér bárd. Ezen eszme vezette Mátyás királyt, az igazságot.

Az igazság állandó gyakorlása önmagunk erkölcsi életében, családtagjaink, barátaink, embertársaink, a haza, az emberi eszményekkel szemben a legnagyobb

Páratlan szép

választék van zsebkendőkből gyermekek, férfiak és nők részére; festett himzett és selyemés püsch divanyparnákból és középabroszokból és kávé ebédlőterítékek, dísz törülközőkből és sok más hasznos ajándéktárgyakból.

o o o o o o Zefir, barchent és szőnyeg maradványok leszállított áron. o o o o o o

Kardos László

vászon és készíthetnemű-üzletében. Kosuth-utca 9.

Boldog új évet.

A Szabadság számára írta: *Koncz Ákos.*

Évezredes romokon is feltámad az élet egy-egy fűszálban vagy kövi rózsában. Halálból élet lesz és a koporsó halhatatlanságunk bölcsője . . .

Évezredek takart már el a mulandóság szemfedelével, de az eltűnő évek nyomában új év támadt életre . . . Az idő homokórája nem állt meg egy pillanatra sem s ha az utolsó szem lefutott, újra kezdte munkáját lankadatlanul.

Tegnap lezártunk egy évet ismét . . . Bizonyára számot is vetettünk magunkkal . . . És ez a számvetés szükséges, mert az ember talán csak ezen egyetlen napon, az év utolsó órájában igazságos önmaga iránt . . . A múlt év ravalatánál elvonul lelki szemünk előtt az árnyék és a fény, a bánat és öröm, a siker és csalódás . . . Elmélkedünk az elmulasztott kötelességekről . . . Bánkodunk tört reményeink felett . . . Imádkozunk egy szebb, egy színesebb, egy boldogabb jövőért . . . Örülünk egy-egy jó napunk emlékének és ezen emlékekből megmaradó rózsaszirmokkal befedezük az év folyamán kapott sebeinket.

Remény és kétség közt lépünk az új év küszöbére . . . Nem tudjuk, mi vár reánk a járatlan mesgyén. Ebben a bizonytalanságban csak a vallás gyűjt szövétnéket . . . *Bizzál Istenben!* — csendül meg lelkünkben a hit vigasztaló, felemelő és éltető szava. *Ember küzdj és küzdve bizzál!* — sugja szívünknek a költő, ki nem tudott boldog lenni . . . És ez ígék nyomán milliók szíve fordul a kegyelem Istenéhez egy jobb jövőért, jobb napokért az új év hajnalán . . . Hitünk új erőt önt karjainkba, bizodalmat szívünkbe s miként a gyermek, ha eltöri játékait vi-

gasztalást talál édes anyja ölében, úgy mi is megfedekezve az elmúlt év szenvedéseiről, az irgalom Istenének szívében jobb jövőről és szebb napokról álmodunk . . .

Adja a Gondviselés, hogy az új év ne csak szívünknek és énünknek adjon és hozzon szebb napokat, hanem hozzon változást politikai és társadalmi életünkre is. Legyen nagy és boldog ez a nemzet, mely ezeréves multja alatt annyiszor megjárta a szenvedések Golgotháját. A békés fejlődés korszaka legyen ez új év és a nemzet jobbainak egyetértő munkája egyesüljön a haza javára. Egyesült és lelkesült erővel építsük fel a nemzeti eszmények templomát és ennek oltárán áldozunk mindannak: ami magyar. A haza iránt érzett szeretetben olvadjon szét minden pártviszály és égjen el a lobogó tűzben mindaz, ami haladásunk szekerének útjában áll. Védjük, ápoljuk, szeressük mindazt, ami magyar. Szeressük a hazát munkás szeretettel, nyelvünket édes érzéssel. Örizzük meg hagyományainkat és a sivár jelenben nézzünk vissza ezredéves multunk küzdelmeire, hogy acélos karokkal bírassunk a jövő győzelmében. Ne a mindennapi élet küzdelmeiből felmaradt felesleges időnköt szánjuk a haza boldogítására, hanem törekvésünk színaranya legyen a hazáé. Tiszteljük egymás politikai véleményét és ha különböző mesgyéken haladunk is nemzetünk nagyságának útja felé, a küzdelemnek legyen pihenőpontja az egy célra törő hazaszeretet . . . A küzdelem fegyverének éle legyen nemes acél és ne mérgezett nyíl . . . Ne gyanúsítsunk, ne az erőszak legyen törekvésünk fegyvere, hanem ha harcolunk, legyen ez a harc az *elvek* becsületes harca, a komoly férfi önértetet, bátor, de nem kiélemtelen fellépése . . . És a lobogóra

egyszer felirt *elv* ne változzék, mert akkor ez a lobogó utszéli ronggyá válik. Aki *elvekért* küzd, az lehet ellenfelünk, de nem lesz ellenségünk. Ellenben az, aki politikai elveit a helyzetszülte körülményekhez alkalmazza, az ellenségünk, mert nem eszményi okokból harcol, hanem önös érdek adja kezébe a fegyvert . . .

Van nekünk a hazán kívül egy kisebb világunk is. Ez a kis világ ami *szép, anyagi és szellemi erőben gazdag városunk* . . . Boldogságáért dolgozunk . . . Nagyságáért fáradunk, haladását munkáljuk . . . És bár sokra mentünk, még mindig van sok tenni valónk . . . Az új év még inkább megkívánja, hogy dolgozzunk . . . A fény és haladás mellett árnyékot is látunk . . . Nagy terhek neheznek polgáraink vállaira. Ezeket okvetlenül könnyíteniünk kell, mert egy város polgárságának nem szabad elszegényedni a célszerűtlen költségek miatt. Meg kell védenünk a polgárságot, mert az ő életerejéből, munkásságából és áldozatkész szívéből nőtt ki Debrecen mai nagysága. Amennyire anyagi és erkölcsi visszaesés nélkül keresztülvihető, meg kell szüntetni vagy a legkisebbre kell szállítani a közköltséget. Ki kell aknázni minden jövedelmező tételt. Jobban kell értékesíteni a város vagyont . . . Ez az értékesítés azonban úgy hajtassék keresztül, hogy általa a polgárok ősi jogai ne rövidüljenek. A közigazgatás gyors legyen és a jog, igazság és törvény keretében mozogjon. Csak akkor áldozzunk, ha van miből áldozni s ne szavazzunk meg könnyelműen olyan alkotásokat, melyeknek terhe alatt később roskadozunk.

Vagyis városi gazdálkodásunk legyen okos, körültekintő, anyagi viszonyainknak megfelelő, mentes a nagyásnak még gondolatától is. És ezen okos

biztosságát nyújtja a léleknek, a mely nem fél, mindig bátor, nem kedvetlen, mindig eleven, cselekvőképességét el nem veszti, ha a szívet bu is rágja.

Az igazság állandó gyakorlata dicőséget és győzelmet arat és nem gyalázat az ellenség előtt. Az igazságnak nyert csatája van, ha ez mindjárt nem is tűnik ki. Másra kell hárulnia a szégyennek és gunynak az igazság világosságának és a gaszág sötétségének ellentéténel fogva.

Az igazság a valódi ember legszembetűnőbb jellemvonása, a legelőkelőbb tulajdonság, mely legjobban illik az emberhez a földön.

Az igazságnak legkönnyebb, legközvetlenebb érintkezése az emberekkel. Az érintkezési módban nyilvánul az egyének egymás iránti elismerésének, tiszteletének mérlegelése.

Ki a nagyobbak megadja az illó elismerést, de nem hajbókol előtte, ki a kisebbel nyájas s töle bókólast nem kíván annak érintkezése legsimább, fellépése legnyugodtabb, legbiztosabb. Ki eltér egyik s másik irányban, a méltánytalanságot mind két fél érezvén annál az érintkezés tárgyilagosa folyása meghiusul. Tisztában lenni azzal, hogy a kivel bánunk, mennyire mérlegeljük azt, nem is szükséges, ha elvünk: mindenkivel egyformán méltányosan, udvariasan banni.

Az igazságosság állandó és egyforma

bánásmód a föld minden pontján, az élet minden helyzetében, — titkos és nyílt helyen, kis és nagy emberrel egyaránt. Az igazság gyakorlása mindenütt és mindenkinél szeretete, barátságot kell, hogy keltsen, ha nem is minden időben, de annál maradandóbban. Szeretetet tapasztalni irányukban jól eső és boldogító — bármely helyen vagyunk. Ekkor igazán otthon és jól érezzük magunkat a föld minden zugában és érezzük, hogy az emberek felebarátaink, kiknek sorsa közös, emberi.

„Mondj igazat, betörök a fejed.” — Azonban nincs arra szükség, hogy az személyt sértsen. Ekkor mást találunk mint a hová célozunk, mert a sértések nem használnak az igazságnak, hanem ellenkezést keltenek fel, még ha tudvalévő is igazságunk.

A személyt kívül kell hagyni a harc vonalon, az nem is tartozik ama kérdéshez: mi igaz, mi nem?

Igazság magában nem elég, annak kimondásához művészet is kell. Igazságot művészettel kifejezni, hogy ne a személy, az eljárás bukják, — az hatalmas adomány, a mi szeretetet feltételez. A szeretet visszatart a szenvedélyességtől. Sokszor csak ez, nem az igazság vezet a merész nyelveket. Az igazság gyakorlása és művelése nyugodt ítéletet, igazat nemkülönböztetve szeretet érző szívet türelmet és bátorságot igényel.

A ki maga küzd és szenved az igazságért, az azt átérti és átérzi és mint ilyent ki maga a beszélő igazság, érző szíve és képzelete költő, beszélő képessége szónokká, stilusa íróvá teszi s az, a mivel legjobban hat, az az igazság.

Az igazság mély szeretete elengedhetetlen kellék ahhoz, hogy valaki művész legyen: költő, író, szónok, színész festő vagy szobrász.

Az igazság gyakorlása felszabadítja a lelket minden nyög alól, csak egy eszmét ural, az igazságot, a miért is alapja a szellemi, erkölcsi egyéni szabadságnak.

Az igazságérzet észleli a jó és rossz ellentétét és kész forrása a humornak, komikumnak, szellemes élnek.

Valóban csak az hive az igazságnak, ki nemcsak az érdeme jutalmát várja, de önmagán is kész elviselni az igazságtól eltérés sujtását. — Épen ezért az igazságérzet számtalan és a legnemesebb erények kuforrása, így a kötelességérzetnek, a mi átérzése annak, hogy az élet küzdelemre van szánva, ezt a harcot pedig vitézül meg kell vívni.

Az igazság vágya felkelti a tudományosság szomját, az erkölcsiséget, valamint a bölcsességet, mérsékletet, bátorságot. — Most önkéntelenül odajutottam, a mit Plats mondott, hogy az utóbbi három erény a legtöbb. E három erényt szerinte egyesíti a legmagasabb és mindenek felett álló erény és eszme: az igazság.

számvetésnél sohase a pártérdek győzőn hanem a város érdeke, a polgárok jóléte emelésének gondolata. Ez a gondolat, ez a törekvés acélozza meg azok karját, kik a város vezetésére vannak választva és a becsületes munkát támogatja a közgyűlés egy célra való böles körütekintése. Ne vesztegeljen a haladás mert egy város életében a nyugalom egy a halállal, hanem minden alkotás, mely pénzbe kerül egy minden oldalról megfontolt munka eredménye legyen. — Es végül a köz mezejéről pusztuljon ki az önérdék dudvája és a jobbak okossága ne engedje a haszonlesést és furfangos győzelemre juttatni.

Ha így teszünk, ha így dolgozunk, akkor talán az elmultnál boldogabb újéves városunknak. . .

Visszanézve Debrecen sz. kir. város multjába imára nyilik ajkam az új év hajnalán. Századok poros írásából tanulmát meg, hogy a magyarok Istene áldólag és védőleg tartotta szent kezét e nemes város felett. Számtalanszor végiment a szenvedések köves Golgotháján, tatár, török és német labanchadok öldökölték, nem egyszer rettentő tűzvészek pusztították, szenvedett, sirt ez a város eleget. Égett a csapások tüzeiben, de mint Mózes bibliai esipkebokra, el nem égett. . . A szenvedések tüze növelte és fényesítette, erősebbé tette. De volt része örömben és dicsőségben századokon át. Vezetett vagyonával, tudásával, főiskolájának mélyes tudományával, vezetőinek páratlan önzetlenségével, polgárságának áldozni tudó szívével.

Add, óh add magyarok Istene, hogy Debrecen sz. kir. város az északkeleti alföld szíve és hatalmas fővárosa boldog napokat lásson az új évben. Kegyelmed legyen velünk, irgalmad szálljon felénk és isteni jószágod virasszon felettünk. — Vezess bennünket a békekesség útján, hogy egyek legyünk a haza és városunk iránt érzett szeretetben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, dec. 31.

A képviselőházat ma délelőtti tíz órára hívta össze Apponyi Albert gróf, tehát szokatlanul korán arra való tekintettel, hogy csak formai ülésről volt szó, mégis már jóval előbb igen sok képviselő volt együtt a házban a párt minden oldaláról. Az új év beköszöntőjére gyűltek össze oly sokan. A képviselők szinte pártkülömbőség nélkül lázasan tudakozódtak a benfentesektől, mit hallottak Bécsből? Lesz-e kiegyezés, vagy nem? Pozitív választ azonban senki sem adhatott. Tíz óra felé jött a házba Lukács László pénzügyminiszter a kit még a folyosón elfogott Kossuth Ferenc a kivel hosszab-

ban beszélgetett a Bécsben történekről. Láng Lajos és Fejérváry minisztereket sűrű csoportok vették körül, de egyik sem tudott, vagy nem akart bővebb felvilágosítást adni.

Majd meghalljátok holnap Szélltől! ez volt a stereotip válasz.

Apponyi jóval fél 11 után nyitotta meg az ülést és bejelentette, hogy az összeférhetlenségi bizottság Szentiványi Á. ügyében kimondotta, hogy az összeférhetlenség esete fenn nem forog, Jelentette továbbá, hogy az állandó összeférhetlenségi bizottság betérjesztette, Beck Marcel összeférhetlenségi ügyében az iratokat és mely ez összeférhetlenségi ítélő bizottságnak fognak kiadatni. Ezt a bizottságot Apponyi január 19-én sorsolja ki és ugyanakkor fog ítélni ez összeférhetlenségi ügyben.

Bemutatta az elnök Hevesvármegyének az ujonejutalék emelése ellen beadott kérvényét s ezt a szélsőbal élénk éljenzéssel fogadta.

Ekkor felállott Lukács László pénzügyminiszter és általános várakozás közepette betérjesztette Széll Kálmán miniszterelnök nevében a főrendek összeférhetlenségről szóló törvényjavaslatot. Vártak más előterjesztést is, de a bécsi tárgyalások miatt minden egyéb betérjesztés elmaradt. Még a mai jegyzőkönyvet hitelesítették és azután az ülés véget ért.

Nyílt levelek.

(Nyílt levél Rudnyánszky Gyulához.)

Írta: Erdélyi Gyula.

Kedves Barátom!

A pompás debreceni kolbászt a kísérő felséges füstölt valóságokkal és pörkölt szalonnával együtt megkaptam, köszönöm.

Nyilvánosan nyíltlevélben nyugtázom, mert annak készítője megérdemli a dicséretet.

A régi időkben az olvasó elismerését természetben fejezte ki. Emlékezem egy vezércikkért Mezősy László tokaji bort küldött, versért Pajer Antal a költő kordován csizmát, a magyar emigránsokhoz tanusított rokonszenvert Napoleon császár cifra szürt, Petőfi egyszer pogácsát kapott.

A ceglédiek Verhovay Gyulának legkedvesebb ételeiből küldöttek, Egy jó néne egyszer teljesen felszerelt töltött káposztát küldött boldogult Revicky Gyula egy versén lelkesedve. Vachott Imrénnek a kamarája úgy megtelt mindig a vidék-

ről, hogy fényes lakomáin kidültek az eszem iszomtul az emberek.

A közönség és az író egy családot képezett. Ma nincsen így. Hideg úr választja el a kettőt egymástól. Nincsen jól, hogy így van. Egyik sem melegedik a másiktól.

Levél a szerkesztőhöz. Nyíltlevél a szerkesztőhöz járta valaha, ma van Nyílttér, de nincsenek nyíltlevelek. De nincsen nyíltság sem. Zárkozott a világ. Az embereknek sok a magán titka és a nyíltságot nem tartják hasznosnak.

A közügyek jobban érdekelték a közönséget és a nem céhbéli tollfogató ember elmondotta nézetét egy egy nyílt levélben. Nyíltleveleket intéztek a haza nagyjaihoz bátor nyíltsággal. Sorokban és nem a sorok között beszéltek. Pythia a két értelmű jósnő modorát nem használták: Őszinteség uralkodott. Talányokat nem irtak, és a politikusok mást műveltek, nem talányokat fejtettek.

Ma a közönség maga a lapokban csak a Nyílttérben, vagy a közönség köréből cím alatt szállal meg párbaj készítés vagy párbaj elintézés, szép gorombaságok fejhez vagdalása végett.

A nyíltlevelek idejében a közönség többször hangoztatta véleményét. Cikket nem akart valaki írni, irt nyílt levelet vagy levelet a szerkesztőhöz nyilvánosságra szánva. A közönség többször élénkitette a lapokat, mint most, mert közelebbi atyafiságot tartott az újsággal, mint a mai világban tart.

Politikai nagyságainkhoz intézett vagy az általok irt nyíltleveleknek nagy hatása volt, mert nagy eseményeket előztek meg p. o. Szemere Bertalan nyíltlevele a kiegyezés előtt Fényes Elek-hez.

Az ilyen nyíltlevél személyhez volt címezve, de az egész közönséghez szólt. Ünneplésesebb szint mutatott a megjelenése, mint egy közönséges cikknek. A A nyíltlevél írás az 50 es hatvanas években irodalmi műfajjá emelkedett. Ekkor a sajtó már a mi hangján kezdett írni és elvált a közönségtől, pedig a műveltség a legjobb munkatársa.

Örömmel tapasztalom, hogy a Szabadság kivétel, mert gyakran látom, hogy olvasói közreműködnek a lap különben is jó szerkesztésének elevenítéséhez, a mit én nyílt levelemben különösen megdicsérek, mint jó modort és szerkesztői tapintatot.

A hírlapok nagyobb része üres fenn héjazásból szakított a közönség körével és nem hogy megnyerte volna a közönség íróit, elriasztotta őket. A nagy oktató

Halmágyi Sámuel

ezuton kíván

„Boldog újévet“

az igen tisztelt vevőinek o o o o o o
o o o o o o o o és minden ismerősének.

hang, a sok fejjel való kimerkedés, az önzés, pajtáskodás eltávolították a lapot és olvasóit egymástól.

A fővárosi lapok a vidéki sajtót nem emelték, pedig a vidéki sajtó fontosabb szolgálatot tesz a legtöbb fővárosi lapnál.

Különösen akkor ha családís összeköttetést tart olvasóival és a közművelődés minden mozzanatában közösen vesznek részt. A vidéken meg kell teremteni az irodalmi és művelődési központokat is önállósítani. A vidék hozhat egészséges gondolkodást a fővárosba. A fővárostöbbsnyire csak ki-merültséget terjeszt.

A debreceni tudományosság évszázadokon keresztül a külföldre is hatott és ott ismert volt, Debrecen vezérszerepre hivatott a magyar közművelődésben.

Debrecen nem lehet csatlós. Debrecen bontson zászlót és gyujtson fáklyát a tudományosságnak. Ne legyen a főváros külvárosa a tudomány terén, de egy önálló Helikon.

A magyar fajt a fővárosba központositott nemzetközi hajlamu irodalom nem mentheti meg, de igen is megmentheti az a közművelődés, mi a hatalmas vidéki városokban virágozik.

Debrecen erősítse közművelődését és legyen méltó a multjához. Itt virágozott a tudomány virágozzék most is.

Erre kívánok jó esztendőket.

Bartók Lajos meghalt.

Távirati tudósítás.

— dec. 31.

Bartók Lajos, a kiváló költő, a Petőfi társaság alelnöke hosszas szenvedés után ma reggel fél 8 órakor meghalt a Vöröskereszt kórházban, a hová súlyos gyomor és vesebajával ezélt két héttel beszállították. Bartók Lajos erős szervezete sokáig dacolt a kórral, s mintegy hét nap óta eszméletlenül feküdt kór-ágyán, s kezelőorvosa dr. Imrédi Béla tanár majd egész nap mellette volt, hogy segítségére legyen. A beteg tegnap este jobban érezte magát, felismerte hozzátartozóit, de reggel 3 órakor ismét elvesztette eszméletét, s nemsokára rá beállott haláltusája, mely végre reggel megváltotta szenvedéseitől.

A haláleset mindenfelé nagy s őszinte részvétet keltett. A temetés módzatairól a gyászoló család, rokonság, meg a Petőfi-társaság együttesen fog értekezni. A haláleset alkalmából a Petőfi társaság külön gyászjelentésben tudatja nagy veszteségét. Bartók holttestét délelőtti 10 órakor a halottas szobából a vöröskereszt kórház kápolnájába vitték s ott helyezték ideiglenesen ravatalra.

Utolsó óráiról még a következőket jelentj tudósítunk:

Ejjel a beteg mellett Holenda Ada ápolónő virrasztott, a ki hajnali 3 órakor adott neki utólszor orvosságot, a melyet azonban a haldokló már nem nyelhetett le. Keveless utána nyugodtan lélegzeni kezdett. Arcának faldalmas kifejezése elsimult. Az ápolónő látva közeledő végét, a katonakórházból hívott Kemény róm. kath. lelkészért küldött,

a ki ráadta a költőre az utolsó kenetet. A szobában levőket meglepte, hogy ezalatt a haldokló hirtelen sirni kezdett. Nagy könyár szakadt ki megtört tekintetű szemeiből és elöntötte arcát. Csöndesen, nyugodtan lélegzett, mozdulatlanul fekvé és így érte a halál, mikor 7 óra 10 perckor utolsót lehelte. Arcára a megenyhülés mosolya szállott. Két órára rá a halottas-kamrába vitték a holttestet s a kórház igazgatósága rögtön értesítette a Nemzeti Színházat, a Kisfaludy- és Petőfi-Társaságot és az elhunyt rokonait a katasztrófáról.

*

Bartók Lajos 1851. május 24 én Erdődön, Szatmár-megyében született. Atyja ügyvéd volt. Tanulmányait Nagybányán, Szatmártt, M. Szigeten és Budapesten végezte. A lapokban elszórtan megjelent költeményeivel és az Üstökösben kiadott tréfás, csipős verseivel korán figyelmet keltett. Nem volt nagy tehetség, a nyelv művészete nem állt oly mértékben rendelkezésére, hogy remek műveket alkotott volna: de sikerei jelentékenyek voltak. 1875 óta szerkesztette a Bolond Istók című élelapot. Szerkesztett több humorisztikus naptárt is. Verseinek első gyűjteményei Örtűzek és Rugott csillagok címen jelentek meg 1877-ben és 1879-ben. Később teljesen a szerelmi és ellenzéki hazafias lírát művelte és szindarabokat írt. Színművei: A legszebb, vigjáték, Kendi Margit történeti színmű, Thurán Anna történeti színmű, A méhek vigjáték, Erzsóbet Királyné történeti színmű, Haluska Benedek bohózat, Abenszerad dalműszöveg. Két színműve az 1 felvonásos Mohács után és a János Király című most vár előadásra a Nemzeti Színháznál. Költeményei 5 kötetben jelentek meg Költemények (1881.) Ujabb költemények (1883) Kárpáti emlékek (1885.) Erdőzugás (1889.) és Téli regék címek alatt.

A magyar irodalomra és költészetre mindenképpen jelentékeny veszteség Bartók Lajos halála.

A Szabadság olvasóihoz.

A Szabadság az új esztendővel második évfolyamába ment át.

Ezt az alkalmat arra használjuk fel, hogy az olvasó közönség figyelmét a Szabadság lobogójára tereljük.

Debrecen város művelt közönségének régóta szüksége volt a fejlettebb izlés jogos igényeit is kielégítő napilapra.

A Szabadság arra törekszik, hogy ilyen komoly, megbízható, irodalmi izléssel szerkesztett ujság legyen.

Reméljük, a kitűzött célt el is érjük és nemes munkánkban lelkesít az a megtisztelő szeretet, az elismerésnek a Szabadság felé forduló egyre számosabb jele, melylyel Debrecen város közönsége a Szabadság-ot kitünteti.

A Szabadság nemzeti szellemtől áthatott, szókimondó, a művelődés érdekeit komoly hevüléssel terjesztő napi lap, melynek egyetlen célja, hogy a művelt közönség tetszését megnyerje s Debrecen város fejlesztésében közreműködjék.

A Szabadság-nak kitűnő ujságírók

állanak rendelkezésére s változatos tartalmával a Szabadság napról-napra hű tükre a város, a megye, a vidék, az ország s a világ összes eseményeinek.

Első rendű politikai, irodalmi és közéleti összeköttetései révén a Szabadság szerkesztőségének módjában áll az olvasó kezébe oly élénk, sokoldalú, előkelő napilapot adni, mely a debreceni közönséget teljesen kielégítse, sőt a fővárosi sajtót is pótolja.

A Szabadság kivétel nélkül minden nap, tehát még hétfőn és ünnep után is dus tartalommal a korareggeli órákban

A Szabadság saját külön

budapesti szerkesztősége

bő távirataival, gyorsposta tudósításával és távbeszélő jelentéseivel Debrecenben félnappal megelőzi a fővárosi lapokat.

Ezenfelül vezércikkeivel, eredeti tárcáival, elmés karcolataival, társadalmi, gazdasági, politikai, színházi bírá-
lataival és pontos, részletes, nemes irányu megbízható híradásával állandóan a debreceni közélet és a lüktető napi események ütőerén tartja a kezét Szabadság

A társadalom minden osztályának kedves, nélkülözhetlen napilapja kíván lenni a Szabadság; épp ezért rendkívül változatos tartalmát ezentul

Ipar és Kereskedelem

című ingyen melléklettel gazdagítja, melyet minden esütörtökön csatol föl lapja mellé a Szabadság.

És mindamelllett a debreceni Szabadság az ország legolcsóbb napilapja.

Bizalommal kérjük ennélfogva a debreceni művelt közönséget, hogy a Szabadság-ra

fizessen elő.

A közügyeknek, Debrecen város érdekeinek mindig hű, bátor, lelkes és független zászlótartója lesz a Szabadság.

Debrecenben, 1903. jan. 1.

A Szabadság szerkesztősége.

Debrecen, Csapó-u. 9.

Szabadság.

Az 1903-ik év közeledésével új előfizetést hirdetünk a

Szabadság

politikai napilap második évfolyamára.

A Szabadság előfizetési ára:

Helyben:

Egész évre 12 korona.

Fél évre 6 korona.

Negyedévre 3 korona.

Vidékre:

Egész évre 20 korona,

Fél évre 10 korona.

Negyedévre 5 korona.

Debrecen, Csapó-utca 9.

Tisztelettel:

A Szabadság kiadóhivatal a.

Távbeszélő száma: 275.

Ujévi jegyzetek.

A Szabadság számára írta: *Szatyi.*

Nem röstellem bevallani, hogy ház-mesteri, kéményseprői, levélhordói, hírlap és szinlapkihordói foglalkozást űző polgártársaim iránt az idegenkedés némi jelével viselkedtem mindenkor s valószínűnek tartom, hogy ennek az el nem leplezhető ellenszenvnek tudható be azon sajnálatos körülmény, hogy éjszakánként másfél órát kell várakoznom az utcán a hóban, míg a kaput kinyitják, hogy a leveleim közül csak azokat kapom meg a melyeket jobb lenne ha soha se kézbesítenének ki. Csupán a kéményseprők iránt érzett igen fogyatékos rokonszenvennek nem tudtam okát adni jó ideig, miután kéményseprőt egy évben csak egyszer az új év első napján látok. Akkor azonban megdöbbenetek létszámuk nagyságával s azzal a nagy igyekezetükkel, melylyel az év többi napjain elmulasztott látogatásaikat egy nap alatt ki akarják pótolni.

Hasonlóképen vagyok a postai kihordók egyik alosztályának tagjaival a pénzes levélhordókkal, akik szintén elegendőnek tartja, ha egy évben csak egyszer keresnek fel az új év első napján, hanem ilyenkor azután makaesul ragaszkodnak ahhoz, hogy szerénységemet elhalmozzák jókívánásaikkal.

Ellenben kétségbeesett tiltakozásaim dacára napjaimat periodikus szabadottsággal egész éven keresztül bizonyos képzelt elsőbbségi jogánál fogva legelsőbbben a szinlapkihordó keseríti meg. Mint nemzetünk éjszakai foglalkozást űző napszamosa reggel alszom legedesebb álmomat. Azaz csak aludnám, mert ugyanez időre esik a szinlapkihordó látogatása, aki a tisztelet-példányt ilyen idő tájban hozza. Hiába tiltakoztam már több ízben ezen tisztelet példányok ellen. A köszívű emberek legköszívűbb fia azért minden reggel elhozza s ugyanekkor valami csatakiáltás szerűséggel ordít be az ajtómon, hogy itt a szinlap s nagyobb nyomaték szempontjából olyat üt az ajtóra, hogy igazán nem tudom ki volt nagyobb, Bontod aki betörte azt a vaskaput, vagy a szinlapkihordó, aki az én számításom szerinti éjjél tájon ajtómat makaes következetességgel döngeti. Megjegyzem itt teljes szerénységgel, hogy a színházi műsort kívülről tudom, a szerepkiosztásokról első sorban értesülök, a színészeket személyenként (nem személyesen) ismerem s így szinlapra egyáltalán soha sincs szükségem. Ellenben abban a házában, a hol lakom minden ember az én szinlapjaimból meríti színházi tájékozottságát, az én szinlapjaimmal járnak színházba, e szinlapok miatt folytatnak elkekeredett kanapé pöröket egymással s végül, hogy én e szinlapoknak soha, de soha színét se látom, mire felkelek.

Ugyanílyen formán vagyok a hírlapjaimmal. Számtalan hírlap jár hozzám ugyancsak tiszteletpéldány képen. Ezeket szintén olykor hozzák hozzám, mikor vagy alszom, vagy már nem vagyok otthon. Házunk lakói tehát felosztják maguk közt s vegyes természetű izlésük szerint egyikből vagy a másikkól táplálják általános miveltiségüket. Ezeket a tisztelet példányokat szintén soha se látom. Ellenben megtörténik, hogy a nekem küldött képes lapok közül egyet-kettőt, egyik-másik lakó nagy kegyesen betek mulva odaajándékoz — a saját

gyerekeimnek, a kik ezért nagyon há-lásak.

Házmasterrel, levélhordókkal, kéményseprőkkel, szinlapkihordóval együtt azután új év első napján végre megjelennek ezek a lapkihordók is.

Es boldog új évet kívánok és én fizetek. A házmasternek akinek köszönhetem összes esuzaimat, hurutjaimat, melyeket a kapuban való ácsorgások alatt esőben, szélben, hóban 30 fokos hidegben szereztem, a kéményseprőknek, akik a házi gazdám érdekeit védtek egész éven keresztül, a levélhordóknak, akik másnak kézbesítették ki a leveleimet, a pénzes levélhordóknak, akik nekem pénzt sohasem hoztak, a szinlapkihordónak, aki életem megkeserítésében jó példával járt elől, a lapkihordóknak, a kiknek e ház lakói jól értesültségüket köszönhetik.

Természetesen bőkezűségem mérsékelte. De azért mindent adok; amit adhatok s bizonyos csödes megnyugvással gondolok arra, hogy Oláh Károly tanácsos a helybeli szegényház felügyelője tudomásom szerint jóbarátom és jóakaróm s hogy az ő támogatására számíthatok minden körülmények közt.

Csak egy fáj nagyon. Az ugyanis, hogy új évi vendégeim nincsenek megelégedve borraivalom nagyságával s hogy a házbeli, akik szinlapjaimat használják, a kiknek kéményeit a kéményseprők, kotorják, a kik hírlapjaim emlőin táplálkoznak, igazat adnak békétlenkedő vendégeimnek s össze sugnak a hátam megett.

— Szűkmarku ember csakugyan zsupori és fősvény.

Agrói-ágra.

Alkalmi apróságok.

Szilveszter estén.

(Az év első napján A. és B. urak, lapunk közmegvetésnek örvendő barátai találkoznak a főutcán. Üdvözlük egymást, boldog új évet kívánok. A. ur folytatja a társalgást.)

A: Na, vén lopótök, hogy mulatott az éjszaka?

B: (ravasz mosollyal) Pompásan!

A: Ah? mondja el! . . . Ugyan mondja el! . . .

B: Kínáljon meg előbb szivarral.

A: (szolgálatkészen) Tessék! (megkínálja.)

B: (fitymálva) Miesoda szivarok! (Kivesz 6 darabot.)

A: (pukkad) Nagyon kedves!

B: Na! most hát elmondom, hogy mulattam az éjszaka. — Beültem a Hungáriába. Odaültem a Zártszék Manóék asztala mellé. Mar mint a szomszédos asztalhoz. Zártszékék három voltak. Manó, az a piszkos, — a felesége az az édes, — és az anyósa, az a . . . Magyary Imrus ugy muzsikált, mint egy, nem, mint öt szeráf. Eljött a tizenkét óra. Rázendítették a gyászindulót. Tudtam, hogy egy percre lecsavarták a gázt. Pokoli terv fogamzott meg agyamban. — Manót gyűlölöm, mint a kutyát. Manó és az anyósa kölesönösen gyűlölnek egymást, mint két kutya.

A gázt lecsavarták. Megköptem a tenyere-met, odaugrottam, és borzasztóan képen-törültem . . .

A: . . . Manót! . . . Hehehe! . . .

B: Dehogy! — Az anyósát! . . . barát-

tom, az anyósát! . . . Nőná! minek csináljak én lovagias ügyet a Manóval?

Az anyós természetesen azt hitte, hogy a Manó vágta képen. Amint felcsavarták a gázt, a nyílt kávéházban többszörösen felképezte Manót. Na? Mit szól ehhez a legujabb pofonközvetítő intézményemhez? Zseniál? Mi?

A: Bravó! — Ha ön nem végzi a Lipótmezőn, úgy nincs igazság az elmeegógyá-szathán. Pá!

—il.

KÖZIGAZGATÁS.

Távozó polgármester és főjegyző.

Simonffy és Komlóssy bucsuja.

— jan. 1.

Debrecen város tisztikara tegnap bucsuzott el Simonffy Imre kir. tanácsostól, aki 27 éven keresztül volt Debrecen város polgármestere s a kinek e város három évtizeden keresztül való fejlődése, előhaladása körül bokros érdemei vannak.

Ugyanekkor bucsuzott el a tisztikar Komlóssy Artur volt főjegyző, polgármester helyettesétől, aki hat éven keresztül munkálkodott a közjő e város jól felfogott érdekei javára s a kinek áldásos működéséhez nem egy intézményünk létesítése fűződik.

(A volt polgármesternél.)

A tisztelgések 11 órakor kezdődtek, a mikor is felkeresték Simonffy Imre királyi tanácsost s félkörben körülállva üdvözölték. A bucsubeszédet Komlóssy Artur tartotta, a következőket mondva:

Ave Caesar, morituri te salutant! Igy szóltak a római gladiátorok, mikor az ütközetbe mentek. Talán rám és e tisztikarból néhányra is alkalmazható ez a mondas, Bucsut jöttünk venni Debrecen városának több mint félszázadon át szolgált tisztviselőjétől. — Hogy miért én bucsuzatom ez érdemes férfit, annak az a magyarázata, hogy én ezt a tisztet kikértem, sőt követeltem. Hiszen 25 éven át, hanem is mindég mint tisztviselő, de mint bizottsági tag elégszer tanuja voltam e kiváló férfiú önzetlen, odaadással kitartó munkásságának és nem tudtam ellentállani, hogy a tisztviselő kar nevében ne én bucsuztassam el. A tisztviselői kar minden tagja őszinte igaz szeretettel csüggött polgármesterén és ez a szeretet megkönnyíti az én feladatomat. — Kívánom, hogy Simonffy Imre ne szakadjon el még sok esztendeig tőlünk, hanem vegyen részt a törvényhatóság munkájában továbbra is. Ebben a reményben talán vigasztalólag hat az a szomorukép, midőn ezután a polgármesteri szobába belépve, nem az ő jóságos ősz fejét látja a város tisztikara. Tartsa meg ezt a tisztikart további szeretetében. Legyen áldott munkálkodásának emléke s ő maga éljen még sokáig!

Hatalmas éljenzés hangzott fel a bucsubeszéd után, mire Simonffy Imre kir. tanácsos válaszolt az üdvözlőre a következőkben:

Fogadják azon jóságokért, hogy hivataloskodásom utolsó napján fel-

kerestek, hálás köszönetemet. A természet törvényei szerint aminek kezdete, annak vége is van. En 1847-ben kezdtem hivatali tevékenységemet és Isten különös kegyelméből, mint tisztviselő, hosszú időt értem meg. Eitem alkonyán köszönöm önöknek szíves jóindulatokat, örömmel emlékezem vissza önökre, hiszen közöttünk összeütközés soha nem volt és arra is merek hivatkozni, soha rosszul nem viseltem irányokban. Nem fejtegettem a jövő feladatait, csak annyit mondok, hogy a tisztikarnak nem az egyéni, de a város közérdekét kell szívén viselni. Még egyszer hálással köszönöm jóindulatukat és kérem tartsák meg azt számomra továbbra is.

Ezután Komlóssy Arthur volt főjegyzőhöz fordulva, a szíves bucsuszavakat megköszönve kéri Komlóssy Arthurt hogy azt a jóindulatot úgyszeretettel, a mit mint közhivatalnok a város érdekeiért kifejtett tartsa meg a város irányában továbbra is.

A beszéd elhangzása után a jelen voltak újra megéljeneztek a volt polgármestert, aki szívesen fogott kezét az üdvözlők mindenikével.

(Komlóssy Arthur bucsuja.)

Simonffy Imre kir. tanácsostól Komlóssy Arthur volt főjegyzőtől bucsúztak el a tisztviselők a városháza nagytermében.

Itt Vecsey Imre főjegyző mondott beszédet, fájdalmas érzések közt vesznek, — ugymond, — bucsút Komlóssy Arthurtól aki hat éves hivatalos működése alatt hű ápolója volt a tanács tagjai közt fenállott békés egyetértésnek s mindenkor a legjobb akarattal volt tisztviselőtársai közt. Kérte a távozó főjegyzőt, hogy minden keserűség nélkül és jó emlékekkel válják meg volt tisztviselőtársaitól s tartsa meg azokat továbbra is jóindulatában.

A bucsuszavakra rövid, de meleg hangú szép beszédben válaszolt Komlóssy Arthur, köszönetet mondva azért, hogy alkalmat adtak neki a bucsuzásra. Az ő szívében nincs keserűség, miután neki megnyugvást ad az a tudat, hogy a főjegyzői székben eltöltött 6 év alatt mindenkor önzetlenül munkálkodott. Kéri a bucsuzókat hogy tartsák meg szíves jóindulatukban.

× **A városi tanács beosztása.** Debrecen város tanácsa tegnap délután Puky Gyula főispán elnöklete alatt Kovács József Debrecen város új polgármestere jelenlétében értekezletet tartott, a melyen jelen voltak az újonnan megválasztott tanács összes tagjai. A városi tanács tagjai maguk közt a következőleg osztották fel a munkát:

Vecsey Imre főjegyző a főjegyzői teendők mellett magára vállalta még a jog- és pénzügyi tárca kezelését.

Körner Adolf tanácsos vezetése alatt maradtak továbbra is a rendészeti, közegészségügyi, közvilágítási ügyek.

Király Gyula tanácsos maradt továbbra is gazdasági tanácsos.

Oláh Károlytól elvették a katonai ügyosztály vezetését s ő a jövőben tisztán közművelődési tanácsos lesz.

Csóka Samu az egyik új tanácsos az adóügyosztályt vezeti, a másik új tanácsosra Szabó Kálmánra pedig a katonai ügyosztály vezetését bízták.

Bészler Károly tanácsos vezeli to-

vábbra is az iparügyeket és az árvaügyeket mint árvaszéki elnök.

Az aljegyzői teendőket a következőleg osztották fel: Varga Károly marad a pénz és jogügyi tárca mellett, Tóby Elek dr.-t a közművelődési tanácsos mellé, Illéssy Gyulát a szegényügyhöz, Tóth Emilt az árvaszékhez osztották be, Varga Elemér pedig polgármesteri titkár lett.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

1903.

Az élet bizonytalanságának, a jövő vendő rejtelmének jelei közt szökken át az örökkévaló idő az 1902-edik évből az 1903-adikba.

Ezelőtt pár nappal még dermesztő tél riogatta az emberiséget. Hó fedte a földet, jég a vizeket és ime az éjjel tavaszi hullámok áradoztak a levegőben. langyos eső verte az ablakokat: hónap, jégnek, téli fagyoknak nyoma sincsen.

Legjobban járnak a ránk virradó új év napján az időjósok: ők teljes joggal elbujhatnak, nem kell köszöntő embertársakat nyájasan fogadniok.

Lágyan perog arcunkra a májusi illatu eső, lábunk süppedez a sárba, lucskosba; de holnap talán megint zuzmárás virágtól roskadnak a fák, dermedt rög jégén karog a holló s dideregve menekülünk a téli zimankó elől barátságos meleg szobákba.

Igy forog fel és alá teljes bizonytalansággal sorsunk kereke is.

Kívánjuk, hogy a Szabadság minden olvasója a rosszaknál százzszorta több jó napot érjen az új esztendőben!

Rudnyánszky új költeményei.

— jan. 1.

Egyre nagyobb számmal érkeznek az ország minden részéből újabb meg újabb megrendelések, előfizetések Rudnyánszky Gyula új költeményeire.

Hiradással voltunk a debreceni Csokonai-körnek Rudnyánszky költészetére iránt kifejezett elismeréséről. Most újabb kitüntetés érte a költőt, még pedig az ország nemzeti közművelődésének vezére részéről.

Ugyanis dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi m. kir. miniszter száz példányt rendelt Rudnyánszky Gyula új költeményeiből, melyeket állami iskolákban jutalomkönyvül fog a közoktatásügyi kormány szétosztani.

Ez a megtisztelő figyelem nemes bizonyítéka a miniszter őszinte szeretetének a nemzeti költészet iránt.

Rudnyánszky Gyula új költeményei a jövő hónapban fognak megjelenni; miért is tisztelettel kérjük mindazokat, akik Rudnyánszky könyvére előfizetni óhajtanak, szíveskedjenek az előfizetési ivateket most már mielőbb beküldeni. Egy füzött példány ára 3 korona, diszkrétessége 5 korona.

Ezuttal közöljük az előfizetők névsorának ötödik kimutatását.

Előfizetők:

270—369. Dr. Wlassics Gyula miniszter Budapest.

370. Könyves Tóth Kálmán Debrecen.

371. Oláh Károly közműv. tanácsos Debrecen.

372. Budaházy Odónné Debrecen.

373. Özv. Berger Vilmosné Debrecen.

374. Konez Ákosné Debrecen.

375. Vadon Sándor Debrecen.

376. Reichman Arminné Debrecen.

377. Kemény Mórné Debrecen.

378. Dobiécky Sándor orsz. képviselő Debrecen.

379—380. Glück Frigyes Budapest.

381. Szikszay Aladár Debrecen.

382. Thót Ferenc ny. tanár Debrecen.

383. Jámbor János Debrecen.

384. Dr. Nagy Kálmán Debrecen.

385. Tatler Ignácné Debrecen.

386. Gundel János Budapest.

387. Herceg Portia Aladár Budapest.

388. Gróf Wickenburg Márk államtitkár Debrecen.

389. Perczel Adolfné Nagyvárad.

390. Feiler Józsefné Nagyvárad.

391. Bárányfi Imre Székes-Fehérvár.

392. Klenovics György színművész Debrecen.

393. Czajkovszki Evariszt Pozsony.

394. Hertelendy Ida Vágvecse.

395. Szörényi Gyula Cseklész.

396. Gróf Esterházy Istvánné Budapest.

397—400. Széchenyi Jenő kanonok Nagyvárad

401—420. Szalay Mihály kanonok Veszprém.

421. Reinprecht Antal jószágigazgató Veszprém.

422. Bárányfi Feilitzsch Artur Kolozsvár.

423. Pór Antal kanonok Esztergom.

424. Gróf Károlyi Alajosné Tótmezőgyer.

425. Gróf Károlyi Lajos Budapest.

426. Gróf Károlyi Mihály Budapest.

427. Gróf Károlyi Imre Budapest.

428—430. Nemzeti Kaszinó Budapest.

* **Istentiszteletek újév napján.** Ma, az újév első napján következő sorrendben tartják az isteni tiszteletet: Az ev. ref. nagytemplomban: Dicsőfi József lelkész, a kistemplomban: Szabó Bertalan püspöki káplán, az újtemplomban: Csighy Andor segédlelkész, az ispotály templomban: Könyves Tóth Kálmán lelkész, a szegényházban! Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a csapókeri imaházban: Kovács János népiskolai felügyelő tart isteni tiszteletet. A róm. kath. nagytemplomban délelőtt 6 órakor misét mond Pák Emil, 7-kor miséznek Szabó István, 8 órakor szent mise a főgimnázium részére, 9 órakor ünnepélyes nagymiséét tart Dr. Wolafka Nándor v. püspök nagy segédlettel, mely után ugyancsak ő mondja a szent beszédet. Háromnegyed 11 kor szent misét mond K. Molnár Dezső h. igazgató, melyen a Svetits zárda növendékei és az elemi iskolák vesznek részt, fél 12-kor miséznek Brösztel Lajos. — Délután 3 órakor li-

tánia, utánna rózsafüzér. — Az ág. ev. templomban délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

* **A Csokonai kör új tagjai.** A Csokonai kör iránt fokozott mértékben nyilvánult érdeklődés legigazabb bizonyítása hogy a kör tagjai napról napra szaporodnak, Ujabban a kör tagjai lettek: dr. Gutfseund Sámuel ügyvéd, Szűts Jánosné Geiger Simon terménykereskedő, Szathmáry Zoltán, Loránt József, Székely Imre Sipos Béla hírlapírók, Lusztig Károly nagykereskedő, Miskolci Jenő felmérési felügyelő, Kazinczy Gábor, kir. táblai bíró, Hegedűs Sándor, Sándor Imre, Eperjessy István könyvkereskedők, dr. Jászi Viktor jogakadémiai tanár, dr. Weinberger Sándor ügyvéd, dr. Pröhle Vilmos tanár, Kozma László árvaházi igazgató, Goldblatt Jakab földbirtokos, Szűcs Géza ügyvéd, Gaszner Géza takarékpénztári igazgató, özv. Torday Gáborné és Csáky Adorján gróf.

* **Debrecen város szaporodása.** Hála istennek még messze állunk Franciaország siralmas állapotától, hol nemesak szaporodás nincs, de az egész országban visszaesés tapasztalható az erkölcsi állapotok lazulása következtében. A múlt évben elhaltak Debrecenben összesen 1983-an, születtek 2762-en. Szaporodott tehát a város lakossága 779 lélekkel. — Házasságot kötött az elmúlt évben 584 pár.

* **Tavaszi a télben.** Langyos, enyhe idő járja. Alig hinné az ember, hogy néhány nap előtt még megfagyott emberekkel, faluban kalandozó farkasokról és egyéb hasonló dologról kellett írni, ma pedig már meg lehet kockáztatni a fenti címet: „Tavaszi a télben.“ Szeszélyes az idő játéka, de azért már csak mégis jobb ha a tél enyhességéről, mint túlságosan szigorú hidegségéről kell jelentést tennünk.

* **Simonffy Imre Szeged városnak.** Simonffy Imre kir. tanácsos, volt polgármesterünk, aki ma vonul nyugalomba hivatalos működése alatt különösen élénk összeköttetésben állott hazánknak Debrecen mellett egyik szintén nagy magyar városával Szeged-del. A két város gyakorta segítette ki egymást szabályrendeletek alkotásánál s más közigazgatási ügyekben. Simonffy Imre mielőtt végképen búcsút mondott volna a polgármesteri széknak még egyszer szeretettel emlékezett meg Szeged városról s szíves figyelműl megküldte Debrecen város monografiáját. — A három kötetes munka, melyet Szűcs István írt még 1872-ben, tegnap érkezett meg Szegedre.

* **Rendezkedik a Bika szálló.** A tanács kiküldötteinek jelenlétében tegnap vette át Német András és társa a Bika szállót a részvénytársaságtól. Rögtön hozzáfogtak a lakószobák és egyéb helyiségek új berendezéséhez. Hosszu társaság sor szállította a most érkezett új butorokat a Bikába, a régiakat pedig eladogatják. Tegnap a gazdasági intézet vett meg egy teljes vendégszoba butorzatot, mit rögtön ki is szállított a pallagi gazdasági intézetbe.

* **A szatmári nőegylet hangversenye.** A Szatmármegye legelőkelőbb társaságát magába foglaló szatmári jótékony nőegylet január hó 10-én, a Pannónia-szálló összes termeiben hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendez. Szükségessé tartottuk hírt adni erről az estélyről, mert Debrecen előkelő társaságának

háromnegyed része Szatmármegyéből származott ide s most is folytonosan benső összeköttetésben áll Szatmármegye előkelő családjaival. A fényesnek ígérkező hangverseny műsora rendkívül ügyesen van összeállítva a következő számokban: 1. Férfi négyes. Előadják: Orosz Alajos, Márton Lázár, Mondik Eudre és Glück Ferenc urak. 2. Szavallat. Szevilla csillaga. Irta Szabados Ede. Előadja: Bankos Josefina kisasszony. 3. Énekszám. Denza: Si tu m'aimais! W. Taubert: Madár az erdőn. Előadja: Markó Kálmán urnő. 4. Zene szám. Sarasate: Spanyol táncok. a) Romanza andaluza, b) Zapateado. Hegedűn előadja: dr. Havas Miklós ur, zongorán kíséri: Benkő Miksa ur. 5. Előnéptár. Előadják: Id. Csomay Imre ur, Jövendő mondó, Lengyel Angéla, Biky Cornélia, Leitner Margit, Asztalos Esztiike, Wodianer Margit, Göde Erzsike, Kótai Mariska, Madzsar Bella, Littecky Erzsike, Nyárády Margit, Berta Pirokska és Nagy Adél kisasszonyok, a hónapok személyesítői.

* **Halálozás.** Néhai Morvay Károly 56 éves korában tegnapelőtt este elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor lesz a Kossuth-utca 43. számú háztól.

* **Kiss Áron püspök képe.** Tegnap délután megjelent Kiss Áron püspök lakásán N. N. kárpitos legény, s tisztelete és szeretete jeléül felajánlotta Kiss Áronnak általa festett életnagyságu arcképét. Az olajfestmény, mely jóakaratu kezdő munkája, 2 méter magas, és 1 méter 25 cm. széles vászon. Kiss Áron megköszönte a figyelmet, megajándékozta a kép készítőjét, de a festményt nem fogadta el, s így azt valószínűleg valamelyik intézet vagy egyletnek ajándékozta tulajdonosra.

* **Egy kis fiú gyanus halála.** Tegnap délután sirva jelentkezett a közkórházban Almási Zsuzsanna helybeli napszámos asszony, előadva, hogy két hetes kis István nevű fia az utcán karjai között meghalt. És nagyobb bizonyíték okáért le is tette a kórházi gondnok elé nagy kendőbe takargatott kis fia hulláját. A kórházban azonban alaposan megvizsgálták a kis fiúcska holttestét s úgy találták, hogy annak fején zúzódások vannak. Nem lehetetlen tehát, hogy Almási Zsuzsanna törvénytelen gyermekét megölte, — mint a jelekből következtethető földhöz vágta. Épen ezért ebben az ügyben a rendőrség büntetői osztálya a vizsgálatot megindította s elrendelte a kis fiú hullájának felboncolását.

* **Felruházott szegény gyermekek.** A jótékonyágáról ismert Polgári asztaltársaság tegnap este összegyűjtött pénzéből 8 szegény gyermeket ruházott fel teljesen, a Dréher vendéglő külön termében. A gyermekeket azután jól megvendégelték, s meg is ajándékozták. A nemes jótékonyágért fizessen meg a szegények gondviselője.

* **Körvadászat Mike Pércsen.** Január 11-én a Mike-pécsi vadásztársulat Harsarik Geza káptalani tiszt rendezése mellett körvadászatot rendez, melyen számosan vesznek részt a debreceni vadásztársulat tagjai közül.

* **Az állami ménék kiosztása.** Az állami ménetelekben elhelyezett méneket január és február hó folyamán osztják szét az egyes fedező állomásoknak. Debrecenben a szétosztást január hó 17-én eszközöli a bizottság.

* **Halálozások.** Az év utolsó napján következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Marozsán Sze-

réna gör. kath. 1 napos, Morvay Károly ev. ref. 55 éves, Czúva Sára ev. ref. 64 éves.

* **Elveszett biztosítási kötvény.** A debreceni kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Pünkösdi Ferenc műszaki tanácsos tulajdonát képező, az Első magyar általános biztosító társaság által 2000 forintról (4000 kor.) 54595 sz. szám alatt kiállított életbiztosítási kötvény állítólag elveszvé, a megsemmisítési eljárást folyamatba tette. Ha valakinek a fenti kötvény birtokában van, bárminő jogon vagy oknál fogva, az jelentkezzék, mert a kötvényt különben egy év leteltével sémmisnek nyilvánítja, a kir. törvényszék.

* **Köszönet nyilvánítás.** A Petőfi-Dalkör által december hó 27-én rendezett dalestélyen felülfizettek; Schmidt Sámuel hangszergyáros 4 k. Komlóssy Arthur, Lestyán Adorján 3-3 k. Berger Jenő, N. N., Komlóssy Miklós 2-2 k. Koroknay Lajos, Piros Béla, Marschal Viktor, ifj. Béressy Mihály, Szabó Józsefné urnő 1-1 koronát, Péntek László 50 fillért. — Összesen 21 kor. 50 fillért, mely kegyes adományokért hálás köszönetet mond a dalkör nevében. Szentgyörgyi József, a „Petőfi Dalkör“ pénztárnoka.

* **Kifosztott kereskedő.** Tegnap már megírtuk, hogy Lindenfeld Jenő Péterfia-utcai kereskedőt a csalédje Veoza Johanna 1200 korona értékű ingóságokig meglopott. A rendőrség erélyes intézkedésére azonban úgy a tolvajt, mint orgazdáját Sélley Ilonát megcsípték, utóbbinál hiány nélkül megtalálva az összes lopott holmikat. Vég Gyula rendőrkapitány-helyettes tegnap hallgatta ki a bűnösöket, akik a bizonyítékok sulya alatt mindent őszintén be is vallottak. A két leányt még a tegnapi nap folyamán átkísítették a kir. ügyészséghez.

* **Alföldi Károly tánciskolájában** a közbejött ünnepek miatt a második tanfolyam megkezdése január hó 3-ára halasztott. Beiratásokat elfogad bármely időben. Lakása Péterfia-utca 2. szám.

Az Arany Bika szálló átvétele.

Tisztelettel értesítem Debrecen város nagyérdemű közönségét, hogy az Arany Bika szállót 1903. január 1-én átveszem. Az átvétel első percétől kezdve az összes helyiségek, ugymint a kávéház az étkező termek, a vendégszobák, külön helyiségek, utcai kimerés, valamint a díszterem zuvartalanul es fennakadás nélkül a nagy közönség rendelkezésére állanak. Az Arany Bika összes helyiségeinek berendése teljesen új; azonban a javítások és átalakítások a mostani téli időszakban keresztül nem vihetőek, ezért a nyárra maradnak; de ez a vállalatnak a nagyérdemű közönség legfokozottabb igényei kielégítésére való törekvését és képességét nem gátolja. Kérem a nagyra becsült közönség szives jó indulatu támogatását.

Debrecen, 1902. dec. 31.

Mély tisztelettel
Német András és Társa.

EGYLET.

A Göncy egyesület új tisztikara. A Göncy egyesület rendes évi közgyűléséről már megemlékeztünk. E közgyűlésen alakította meg az egyesület új tisztikarát, a mikor is megválasztották: Kozma László árvaházi igazgatót elnöknek, Simon Ká-

rolyt és Dávid Mihályt alelnököknek, Kuthi Zsigmondot titkárnak, Polster Adoltot és Ban J. jegyzőket, Herceg Jánost mérnöknek, Kovács Lajos képzési igazgató a ki 10 éven át lelkesedéssel vezette az egyület betegségére való tekintettel nem vállalhatván továbbra is magára az egyület vezetését, a közgyűlés őt érdemeinek elismerése mellett díszelnökké választotta meg.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Presbyteri gyűlés. Vasárnap, január hó 4-én délelőtt 10 órakor presbyteri gyűlés lesz az ev. ref. egyházépület tanácsstermében Kiss Áron püspök és Simonffy Imre főgondnok elnöklété alatt, melyen számos fontos ügy kerül tárgyalás alá.

A gör. kath. egyház új presbyteriuma. A helybeli gör. kath. egyház a mai nappal kezdődő újabb három évre következőleg alakította meg egyháztanácsát: Világi elnökül Kerekes Géza nagybirtokost, főgondnokul Stéfán V. László. máv. hivatalnokot, tanácsnokakul: Dumbrava László m. kir. anyakönyvi felügyelőt, Potorán István m. kir. táblai bíró, Jaszencsik Sándor és Kovaliczky Antal áll. főreáliskolai tanárokat, Popovics István m. kir. posta főnököt, Popovics Gyula és Dubay Jenő bankhivatalnokokat, Thoma Miklós m. kir. dohánygyári hivatalnokot, Rónay László és Plivelics Milán m. kir. postatiszteket, Jhuczy Izidor m. kir. adóhivatalnokot, Jeney István, Jaga Gyula és Nacszinsky Elek máv. s. tiszteket, Balog Gyula és Csanda József kereskedőket, Juhász Sándor, Sinka János, Breza Pál, Gordán János iparosokat, Győri Mihály, Korondán István, Bsuri Péter, Bódan Gábor, Garicsák József és Lőrinc János kisbirtokosokat választotta meg.

Budapesti tudósítás.

Új rovatunk. Budapesti tudósítás címmel a mai naptól kezdve új rovatot nyitunk, melyben fővárosi tudósítónknak gyorsposta-leveleiben küldött híreit fogjuk közre adni s azon táviratainkat melyek nem illeszkednek be teljesen *Táviratok* e. rovatunkba.

Az örült rémítette. Tegnap este az István-ut 19. számú házában *Gazda* János fémcsiszoló munkás örülesi rohamában egy konyhakéssel össze szurkálta a feleségét. Egyre azt sikoltozta az örjöngő ember:

— Megöltem mert nem szeretett.

A háziak rendőri segítséggel megfékezték az örült férjet, aki bekerült a tébolydába. Az asszonyt reménytelen állapotban szállították be a Rókus kórházba.

A pálya végén. Somossy Károly híres alakja volt Budapest éjjeli életének. Ő honosította meg Budapesten az éjjeli dalszarnokot, a nevről elnevezett *Mulató*-val. Most azután nyomorba jutott s egyik fővárosi lap már azt írta róla, hogy a budapesti szegényházba került. Ennek a hírek alaposságát ugyan most megcáfolja a szegényház gondnoksága, de tény, hogy az egykor jómódnak s nagy népszerűségnek örvendő dalszarnok igazgató nagyban küzd a nyomorúsággal.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

1903. jan. 1. Csütörtökön délután *Niobe*, daljáték, este *A föld*, színmű, A.

Jan. 2. Pénteken. *Rip van Winkle* daljáték. B

Jan. 3. Szombaton: *Nóris*, énekes bohózat, C.

Jan. 4. Vasárnap: d, u, *Náni*, népszínmű, este *Mogdolna*, paraszt színmű, Berl. szün.

— (A Föld.) Magyar darab előadásával kezdi meg működését az új évben a színház. Ez a magyar mű, A föld, két jeles írónk, az izróli izre magyar lelkű Kemechey és Malonyay oly értékes és annyira eredeti magyar nemzeti szellem-től áttizadt alkotása, hogy mindenek őszinte érdeklődésére méltó. Különösen a mai időben, mikor irodalmunk gyökerestől kiszakadt a hazai talajból s idegen badarságokon, nemzetközi mocsárlázás eszmehulladékokon táplálkozik. A nemzeti költészet igaz barátai kell, hogy benső örömmel üdvözljék az oly műveket, minő A föld, mely mindenképen érdemes a debreceni közönség általános tetszésének kivívására.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés.

Bécs, dec. 31. (Saját tudósítónk távirata.) Széll Kálmán és Körber miniszterelnökök ma a *Glouchovszky* külügyminiszter által *Lamsdorf* orosz külügyminiszter tiszteletére adott ebéd után ismét összeültek a Sacher szállóban, a hol huzamosabb ideig tanácskoztak. A tanácskozás azonban teljesen eredménytelen volt. Délután 4 órakor minisztertanács volt, amelynek eredménye esetleg fordulatot idézhet elő. Széll Kálmán épen ezért nem utazott haza a délután öt órai vonattal, hanem éjjel 11 óráig Bécsben maradt, hogy az utolsó percig alkalmat szolgáltatson az osztrákoknak az egyezség megkötésére. Széll Kálmán különben újra kihallgatásra fog menni a királyhoz.

Bécs, december 31. (Saját tudósítónk távirata.) Ismételve tolyt tanácskozások után sikerült a kivezető utat megtalálni, amelyekkel az egyesség utjából a még fennállott akadályokat elhárították.

Széll Kálmán ujévi beszéde.

Budapest, dec. 32. (Saját tudósítónk távirata.) Értesülésünk szerint az a beszéd, melylyel Széll Kálmán miniszterelnök a szabadelvűpárt szónokának üdvözlésére válaszolni fog, rövid lesz és csak általános vonásokban fog nyilatkozni a kiegyezésről és a helyzetről.

Gabonatözsde.

Budapest, december 31. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv rossz. Bágyadt irányzat mellett néhány ezer métermázsza került forgalomba néhány fillérel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek bágyadtak. Idő: boros.

Buza áprilisra	7.62—63.
Gabona áprilisra	6.63—64.
októberre	6.16—17.
Zab	5.71—72.
Tengeri májusra	11.75—85.

MULATSÁG.

A Kereskedelmi Csarnok Szilveszter estéje.

— jan. 1.

A Kereskedelmi Csarnok termei tegnap este kicsinyeknek bizonyultak a nagyszámú előkelő közönség befogadására. Csoportosan vonult fel a közönség a Csarnokba s a hangversenyteremben hely nem maradt üresen. Nem tudtuk mit esodáljunk jobban, a szép asszonyok és szép leányok bársonyos arcát, ragyogó szemét, vagy a divattermek versengő esodáit.

A hangverseny fél kilenckor kezdődött. Rácz Károly nyitánya után Farkas Imre, a tehetséges fiatal versíró olvasott fel néhány verset, Azután Felhő Rózi asszony énekelte Huszka Jenőnek egy dalát, majd a Gólya-dalt és a Postás fiúból egy indulót, szép sikerrel. Zongorán Ranochburg Sándor ur kísérte nagy összetanultsággal.

Sebestyén Géza, szintársulatunk tehetségben gazdag jellemszínésze Várady Antal A tanu és Rákosi Jenő Ballada című költeményét szavalta, szünni nem akaró tetszésnyilvánításoktól kísérvé.

B. Lenkei Hedvig, a Nemzeti Színház művésznője nagy várakozás közepe lépett a dobogóra. Martos Ferenc Bob herceg című melodramáját adta elő, a költeménynek főleg érzelmi részével legnagyobb fokig elragadva a közönséget. Ujrázás nélkül nem is bocsátották le a dobogóról. Kár, hogy a másik számnak jelzett Magánjelenés elmaradt. — Végül Felhő Rózi asszony énekelte magyar nótákat, mely után a közönség asztalok mellé ült s megkezdődött a tombola. A főnyereményekül kifizetett állótükör, szivartartó, cukros doboz stb. változatos remekei voltak a jóízűeknek. A kisebb nyeremények pedig ilyenformán voltak összeállítva: ambo: kevesebb pezsgő, ternő: több pezsgő, kvaternő: még több pezsgő s így tovább. A kedélyes Szilveszter-est reggelig tartott. A jelenvolt hölgyek névsorát, a lehetőségig pontosan, következőkben közöljük:

Asszonyok: Gyémánt Salamonné, Szántó Gyözőné, Roth Lipótné, Várady Ignácné, Rozenfeld Salamonné, Thiesen Arthurné, dr. Burger Péterné, dr. Popper Mórné, dr. Balkányi Edéné, Mayer Emilné Lukács Emilné, Mayer Olga, dr. Hegedűs Jenőné, B. Lenkei Hedvig, Felhő Rózi, Lukács Arminné, Jónás Mórné, Szöllősi Ferencné, dr. Szöllősi Béláné, dr. Weisz Bernáthné, dr. Moskovics Mórné, dr. Kenyeres Károlyné, Lichtblau Albertné, Fleischmann Mórné, dr. Löfkovics Mártonné, Löfkovics Arthurné, dr. Engel Ignácné, Fischbein Ignácné, dr. Kemény Mórné, Rozenthal Sándorné, Deutsch Ignácné, Schvarecz Ferencné, Schmidt Sománé, ifj. Schvarecz Vilmosné, Ungár Albertné, Mandel Mórné, dr. Balkányi Miklósné, Ujlaki Piroška, özv. Weinberger Lajosné, Meisels Vilmosné, Schatz Jakabné, dr. Gutfreund Sámuelné, dr. Fejér Ferencné, dr. Hütter Károlyné, Márkus Miksáné, Wiener Adolfné, Fürst Ödönné, Lusztig Dezsőné, Csehvarc Henrikné, Rozenberg Józsefné, Lusztig Károlyné, Békés Emilné Falk Arminé, dr. Balázs Bertalané, Hochfelder Jakabné, dr. Reichardt Manóné, Hevesi Gyuláné, Hajnal Mórné, Gara Alajosné, Fisch Lajosné.

Leányok: Gyémánt Ilonka, Szántó Jolán, Rott Böske, Váradi Ilonka, Ro-

senfeld Frida, Lukács Ilonka, Engel Irén, Kemény Irén, Markovits nővérek, Márkus Irén, Békés Lila, Ujlaki Irma.

Az önálló munkás betegsegítő pénztár táncestélye. A debreceni önálló munkás betegsegítő pénztár tagjai jótékony együletük javára 1903. január hó 17-én szombaton este társasvacsorával egybekötött táncestélyt rendeznek a korona vendéglő tánctermében. A vacsora este 8 órakor fog kezdődni, belépő jegy 1 korona. A zenét Kiss Gyula jól szervezett zenekara szolgáltatja. A huszonöttagú rendezőség élén állanak: Richer Károly elnök, Madarász Ferenc alelnök, Vértési Mihály titkár, Privitzer József pénztárnok. A magunk részéről is szívesen hívjuk fel olvasóink figyelmét ezen jótékony célú mulatságra, mert ismerjük az önálló munkás betegsegítő pénztárnak nemcsak nemes hivatását, de áldásos működését is.

Tea estély. Az evang. filléregylet engedve a közönségnek ezen a télen is rendez tea estélyt. Több éven keresztül a téli időny legsikerültebb mulatságai közé tartozott a filléregylet teaestélye, hisszük az lesz az idén is. A teaestélyt február 22-én rendezik.

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma csütörtökön 1903. január 1-én.

Délután, bérletszűnetben

N i o b e.

Daljáték 3 felv.

Este „A” bérlet.

A föld.

S z i n m ű.

Személyek.

Dobos Kovács József	Farkas Béla.
Zsuzsa, felesége	Jeszenszkyne
Klári, leányuk	Menszáros M.
özv. Vékey Gedeonné	Ebergényi Am.
Gedeon fia, ügyvéd	Palágyi Lajos
Juliska, leánya	Csige Ilonka
Marosvári Marossai Mózes	Krémer Jenő
Bódog fia, huszár hadnagy	Pataki Béla
Susanne, leánya	Hahnel Aranka
Vékey Barnabás, huszár ezredes	Klenovits Gy.
Bodza János, hajdan kocsis	Sebestyén Géza

Holnap, pénteken, 1903. jan. 2-án.

„B” bérlet

Rip Van Vinkle

Daljáték.

Van szerencsém

a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy negyedszázad óta feunáló

zálogüzletem

1903. év január hóban Arany János-utca 9-ik számú (az osztrák magyar Bank mellett) házamba lesz elhelyezve.

Együttal tudatom, hogy hírlapi árudám és csomag szállítása, felvételi irodám a jelenlegi épületben levő irodahelyiségemben Piacz, Szent Anna-utca sarok 3-ik ajtó lesz elhelyezve.

Debrecen, 1902 decz. hó, tisztelettel KACZ JAKAB.

! Értésítés !

Pásztor Gyula és Társa

vas, szerszám és rézaru kereskedése. Debreczen, Csapó u. Bankház

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletünkben a mai naptól az összes

korcsolyák

valamint

konyhaedények

tulhalmozott raktár miatt

gyári áron

alul fogjuk kiárúsítani.

Ezen kedvező alkalmat ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe

tisztelettel

Pásztor Gyula és Tsa.

Magy Csuda Hangszer

Uj! A Trombino Uj!

Fújható minden tanulmány nélkül és hangjegytudás nélkül.

Jótállás mellett, mindenki azonnal a legszebb táncdarabokat, dalokat, indulókat játszhatja. Például: a sükingeni trombitás bíres dalát, az Ó ne duzzogj kezdetű dalt a Bányamesterből, a Svihákok operette keringőjét és 200-nál több más válogatott és kivált divatos zenedarabot. Mindezt az ujjonnan fel talált

Trombino

nevű nickel-trombitán. Rögtön használható önműködő hangjegy-lapokkal. Pompás remek erős hangú zene. A legkellemesebb házi szótra közlés eszköze. Kirándulásokon vidám kísérője a kocsin, vasuton, kerékpáron kirándulóknak, Éneket kísér és tánczhoz kitűnő.

A Trombino ára érthető használati utasítással I. fajta, legf. nickel, 9 hanggal . 7 kor. II. fajta, legf. nickel, 18 hanggal . 12 kor. Hangjegylapok az I. fajtahoz . . 60 fill. a II. . . 1 kor.

Szétküldés utánvétellel, egyedüli és kizárólagos raktár:

Kertész Henrik

Bécs,

I. Fleischmarkt Nr. 9-927.

ELSŐ KÉZBŐL LEGJOBBANVÁSÁROL.

Magyarország legnagyobbhangszergyáraréz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám

Legnagyobb választék az összes hangszerekben

hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁ legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség: aczélhangú hangverseny-harmonikák. Sajátminták

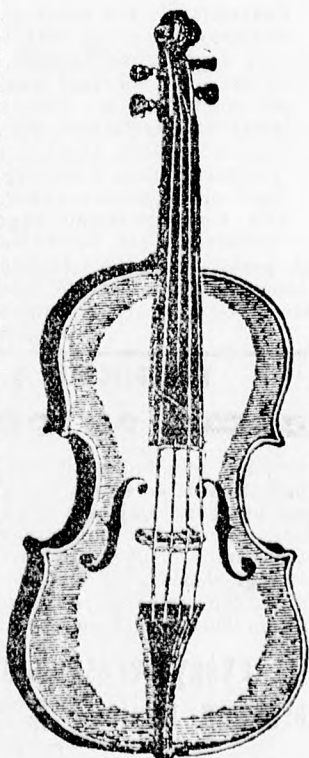
TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ARJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Legkedveltebb, legtökéletesebb
arcsztisztító és szépítő szerek:

AKÁCIA

KRIEGER-féle -CRÉME 2 kor.
-PUDER 6
-SZAPPAN 1

Főraktár:
KORONA GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, CALVIN-TÉR.
Törvényesen védve.

ELSŐ MAGYAR
Gazdasági
GÉPGYÁR
részerénytársulat
Budapest, VI. Váci-ut 19.
2500 gőzmozdító- és 100 000
Lóerővel, kisebb g. gépüzemben.
Alamberszerelésekre
KÜLÖN SZAKOSZTÁLY.
Kiválóan ártalmatlanul ingyen és
bérmentve kész.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Elsőrangú kénes hévízi gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdőkkel,
pompás ásványvíz-uszodákkal,
kő- és kádifürdőkkel.
200 kényelmes lakosztállyal.
Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szücsmester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.
Szörmeárul az egész
világon elterjedtek és
elsőrangúak.

GUMMI
és
HALHÓLYAG
tueztaja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbjai, titok-
tartás mellett, utánvételt, vagy
a pénz előzetes beküldése után
küldi a szakma
legelső rangú
üzége:
REIF J.
szpecialista, Bécs,
Brandstätter 3.
Árjegyzék
ingyen

Modern
BUTOR.
Óriási választék
háló-, ebéd-, szalonna- és
uri-ételek-büfékben.
Olcsóbb mint bárhol
NEMES és LENGYEL
butoriparosoknál
BUDAPEST,
IV. Kecskeméti-utca 6. sz. 1.

ZIMEK
bármely országból és
szakmából, ajánlatok szü-
külde és írt. Üzeneteket le-
tesítése útjából (postaili jóváhagyással)
ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Gyémántgyártók
Budapest, V., Múzeum-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

A torok, tüdő,
száj és fogak
legjobb védője az
OSAN.
Felülmúlja az eddig ismert összes fogászati
OSAN-szájvíz-essencia a 88 kr., OSAN-togpor a 44 kr.
Cserny-féle keleti a legjobb és legkedveltebb
RÓZSATEJ szépitő-szer
üvegje 1 ft. Ehhez
balzsamszappan 30 kr.
Fritsch Ferd.-féle Napraforgó-szappan a 50 és 35 kr.
a legjobb és legkedveltebb
Janningene hajfestő-szer sötétszöke,
barna és fekete. Ára 1 ft. 2.50
Prospektus ingyen és bérmentve küld.
Czerny J. Antal, Bécs, XVIII. Carl Ludwigstr. 6.
Küttnerstr. London, Paris, Brüssel, Konstantinopol stb.
Reklamon győztesekben, állásértékben stb.

RÖSER
TANINTÉZET
Budapest, VI., Arad-utca 10.
ALAPITVA 1853.
Nyilvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. —
Nevelő internátus tanulmányi növendékek
részére. Bizonyítványai államnévelő-
sek és az egyes intézményekre jogos-
ítanak. — Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató.

INTERNATIONAL
SZÖRVEZTŐ
néhányezred használat után az arcot és
kéztől a szőrt eltávolítja. Egy tőgyű G K.
Főraktár: Dr Kovács Ernő gyógyszerész
Budapest, Gyár-utca 17.
Megjelent „Toilette-típek” ingyen
Mi helybeliek BUDAPESTEN a
NEW-YORK
KÁVÉHÁZBAN
(Erzsébet-körút 9-11. szám)
találkozunk.

SANTALEGGER
Fizikai embereknek erősségét ajánlott szer. Ára 3 korona.
MÁDOR GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
szappant, mely minden kezét
3 nap alatt simit, fehérit, szépit.
Egy 90 Nkr. Postán 4 üveget
bérmentve küld
KERPEL gyógyszerész
Budapest, V., Lipót-körút 23.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GEZA-UTCA 2.
300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
levél-kölcsönöket, melyek után
teljes készpénzzel: 2 1/2-3% levonással:
50 évre a tőke évi 5.70%-a 34 : : : 6.00%-a
33 1/2 : : : 6.50%-a 30 : : : 6.50%-a
22 : : : 8.00%-a 25 : : : 7.00%-a
15 : : : 9.80%-a 15 : : : 9.40%-a
fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

LE DÉLICE
LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és
a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt
könyvnyomdáját,
mely különösen alkalmas minden olyan
nyomatványok előállítására, melyeknek az
izléses külső belbecsét is emelni van
hivatva.

DEBRECZEN. Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó
árban készít mindennemű egyszerű nyomtat-
ványokat is és ezeknek nemesak csinos,
hibátlan, hanem gyors előállításáért is fele-
lősséget vállal.

Telefon 275. Telefon 275.

A papir gyári árban számítottak.
Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.
Hirdetéseket a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a
legelőcsöbben számítva közzétételnek.

II Értésítés I I
Adler Simon
 rőfös és rövidáru üzletéből
 Debreczenben, Kossuth-u.

Van szerencsém a n. é. vevőközön-
 séggel tudatni, hogy a közelgő kará-
 csonyi és ujev alkalmából
 üzletemben az áruaktárom tulhalmazotti-
 sága miatt az összes

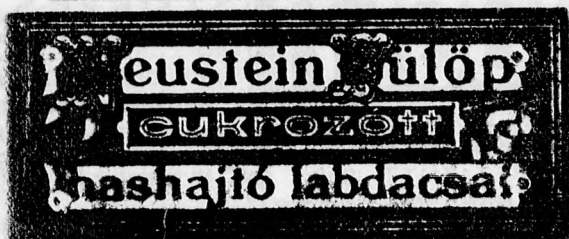
női és férfi ruhaszöveteket
 teljesen

gyári áron

fogom árusítani.

Ezen kedvező alkalom kihasználását
 ajánlom tisztelettel

Adler Simon

melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hí-
 neves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó
 zer ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és
 teljesen ártalmatlanok. Cukrozott minőségük kö-
 vetkeztében még gyermekek által is szívesen
 bevételnek.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30, egy te-
 keres, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz,
 csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges
 beküldésénél egy tekeres bérmentve
 szállítatik.

kérjünk

NEUSTEIN F. hashajtó
 labdacsaif. Csak ak-
 kor valódi, ha min-
 den doboz hátulján a mi törvényi
 leg bejegyzett „Szent Lipót” védje-
 gyűnkkelvan ellátva vörös fekete nyomással. A
 mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és
 csomagolásainkon Philip's Neustein Apothe-
 ker aláírásnak kell lenni.

NEUSTEIN FÜLOP

„Szt.-Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza

WIEN, I, Plankengasse. 6.

Raktárak Debreczenben: Balázs Odön, Fülkey Pál,
 Mihalovits J. Murakózy László, Dr. Rotschnek
 V. Emil, Tóth Béla gyógyszerházaiban.

NOVAK FERENCZ

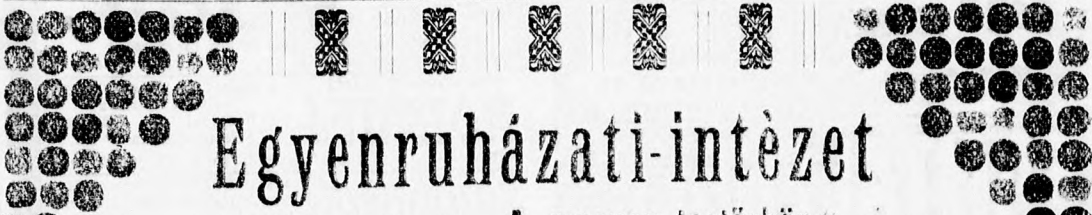
vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület
 szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-
 tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-
 párosok, evezősök, vitorlások, athléták, lövészek, tornászok
 dalárok, vadászok, veteránok, tüzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentveküldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

Egyenruházati-intézet

„A magyar testörhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyák-
 kal szemben

Arjegyzékek ingyen
 és bérmentve.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság,
 állami tisztviselők,
 Veterán-egyletek,
 sport, vadász és kerékpár kosztümök,
 liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITÜNŐ KISZOLGÁLÁS.

Prelovsky András

|| elsőrangú katonai és polgári szabó-üzlete, bel és külföldi szövetek, valamint hadi ||
 felszerelési cikkek nagyválasztéku raktára

DEBRECZEN, Kossuth-utca 4. sz.

|| Elvállal a legújabb szabásu és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és ||
 sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar disz- és viselő ruhákat, papi
 reverendákat, palástokat és fővegeket stb. a legjutányosabb árak mellett készítik.
 Gyászöltönyöket, valamint vidéki megrendeléseket 24 óra alatt elkészít.

Ugy tényleges mint tartalékos tisztek

a legmagasabban, szabály szerint, kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag
 jó minőségéért, valamint előírás szerinti elkészítéseért felelőséget vállalok.

Arjegyzékekkel és felvilágosítással készséggel szolgálók.